

Sygn. akt V CZ 88/07

POSTANOWIENIE

Dnia 21 września 2007 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Hubert Wrzeszcz (przewodniczący)

SSN Krzysztof Strzelczyk (sprawozdawca)

SSN Kazimierz Zawada

w sprawie ze skargi A. G.
o wznowienie postępowania
w sprawie z wniosku Z. i S. małżonków C.
przy uczestnictwie A. G. i J. G.
oraz I. i B. małżonków C.
o rozgraniczenie,
zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego
w C. z dnia 1 czerwca 2004 r.,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 21 września 2007 r.,
zażalenia skarżącego A. G.
na postanowienie Sądu Okręgowego w C.
z dnia 14 grudnia 2006 r.,

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Sąd Rejonowy w C. postanowieniem z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie z wniosku S. i Z. małżonków C., z udziałem A. G., J. G., B. i I. małżonków C. dokonał rozgraniczenia wskazanych we wniosku nieruchomości oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania jak w sentencji.

Po rozpoznaniu apelacji uczestnika postępowania A. G. Sąd Okręgowy w C. postanowieniem z dnia 1 czerwca 2004 r. utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie.

Zarządzeniem z dnia 4 listopada 2005 r. Przewodniczący Wydziału Cywilnego w Sądzie Rejonowym w C. zwrócił skargę A. G. o wznowienie postępowania w sprawie sygn. akt II Ns .../00, wskazując w uzasadnieniu, że skarżący został zobowiązany do uiszczenia wpisu od skargi w kwocie 100 zł w terminie 7 dni pod rygorem jej zwrotu i obowiązku tego nie wykonał.

W dniu 30 października 2006 r. uczestnik postępowania A. G. ponownie wniósł skargę o wznowienie postępowania w sprawie z wniosku S. i Z. C. o rozgraniczenie, zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego w C. z dnia 1 czerwca 2004 r.

Skarżący oparł skargę na następujących podstawach:

- art. 403 § 4 k.p.c. - na treść postanowienia miało wpływ postanowienie niekończące postępowania w sprawie „w związku z brakiem merytorycznego rozpoznania zarzutów ze skargi o wznowienie postępowania z dnia 13 czerwca 2005 r.
- art. 401 pkt 2 k.p.c. – wnioskodawcy utracili zdolność procesową wyzbywając się spornej nieruchomości, a nowi właściciele I. i B. C. nie byli „stroną postępowania” w rozumieniu przepisów k.p.c.
- art. 401 pkt 2 k.p.c. – skarżący na skutek naruszenia przepisów prawa – odmowy przesłuchania świadka - został pozbawiony możliwości działania

- art. 403 § 1 pkt 2 k.p.c. - w związku z popełnieniem przestępstwa fałszywych zeznań (art. 233 k.k.) przez geodetę Ł. W. Postępowanie karne wobec w/w zostało umorzone z innych przyczyn niż brak dowodów, co zgodnie z art. 404 k.p.c. stanowi podstawę prawną do wznowienia postępowania.

Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 14 grudnia 2007 r. odrzucił skargę A. G. podnosząc w uzasadnieniu, że została ona wniesiona z naruszeniem terminu z art. 407 § 1 k.p.c., a ponadto nie została oparta na ustawowych podstawach.

Skarżący A. G. w zażaleniu na powyższe postanowienie zarzucił Sądowi Okręgowemu rażące naruszenie prawa procesowego oraz wniósł o jego uchylenie i rozpoznanie skargi o wznowienie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Okręgowy prawidłowo odrzucił skargę uczestnika postępowania A. G. o wznowienie postępowania, jako wniesioną po upływie trzymiesięcznego terminu (art. 407 § 1 k.p.c.) . Początek biegu terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania zależy od ustawowej podstawy wznowienia, w konsekwencji ocena zachowania trzymiesięcznego terminu do wniesienia skargi winna zostać poprzedzona ustaleniem czy skarga została oparta na ustawowej podstawie.

Badając istnienie podstaw wznowienia należy mieć na względzie trafne stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w postanowieniu z dnia 28 października 1999 r., II UKN 174/99, (OSNP 2001, nr 4, poz. 133), że sformułowanie podstawy wznowienia w sposób odpowiadający przepisom art. 401- 404 k.p.c. nie oznacza oparcia skargi na ustawowej podstawie wznowienia, jeżeli już z samego jej uzasadnienia wynika, że podnoszona podstawa nie zachodzi. Taka skarga nie oparta na ustawowej podstawie wznowienia podlega odrzuceniu.

Jako pierwsza podstawę wznowienia skarżący wskazał art. 403 § 4 k.p.c. podnosząc, że na treść postanowienia miało wpływ postanowienie niekończące postępowania w sprawie „w związku z brakiem merytorycznego rozpoznania zarzutów ze skargi o wznowienie postępowania z dnia 13 czerwca 2005 r. Kodeks postępowania cywilnego nie przewiduje takiej podstawy wznowienia. Powołany art. 403 § 4 k.p.c. dotyczy wyłącznie postanowień niekończących postępowania w sprawie wydanych na podstawie aktu normatywnego uznanego przez Trybunał

Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, uchylonych lub zmienionych zgodnie z art. 416¹ k.p.c.

Kolejna podstawa wznowienia (art. 401 pkt 2 k.p.c.) dotyczy wnioskodawców oraz uczestników postępowania I. i B. C. Wznowienie postępowania z przyczyn nieważności stanowi środek prawny dla obrony interesu uczestnika postępowania, który nie miał zdolności procesowej, sądowej, nie był należycie reprezentowany, czy też był pozbawiony możliwości działania. Stąd już z samej istoty tego środka prawnego należy uznać za niedopuszczalne powołanie podstawy nieważności przez uczestnika, którego te okoliczności nie dotyczą, a który pozostaje w sporze z uczestnikami w stosunku do których powyższe okoliczności zachodzą. Tylko na marginesie należy zaznaczyć, że i te okoliczności zostały wskazane przez skarżącego błędnie. Utrata zdolności procesowej uczestnika postępowania będącego osobą fizyczną następuje na skutek jego ubezwłasnowolnienia, co w niniejszej sprawie nie miało miejsce. Nadto należy wskazać, że małżonkowie I. i B. C. już przed sądem pierwszej instancji występowali w charakterze uczestników postępowania, bowiem zostali wezwani do udziału w sprawie w tym charakterze na mocy postanowienia sądu z dnia 25 września 2003 r. (art. 510 § 2 k.p.c.).

Kolejna podstawa powołana przez skarżącego również faktycznie nie występuje. Skarżący podnosząc, że został pozbawiony możliwości działania uzasadnił to tym, że sąd bezzasadnie oddalił jego wniosek dowodowy. Sąd Najwyższy wielokrotnie zwracał uwagę na fakt, że nie można żądać wznowienia postępowania na tej podstawie, że sąd pominął środek dowodowy wskazany przez stronę (uczestnika postępowania), uznając go za nieistotny dla rozstrzygnięcia sprawy (np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 1999 r., II UKN 105/99, OSNP 2000, nr 19, poz. 735). Przyjmuje się natomiast, że strona zostaje pozbawiona możliwości działania tylko wtedy, gdy doszło do całkowitego pozbawienia jej możliwości obrony swych praw, w więc gdy znalazła się w takiej sytuacji, która uniemożliwia, a nie tylko utrudnia lub ograniczyła popieranie przed sądem dochodzonych żądań (uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 października 1999 r., II UKN 174/00, OSNP 2001, nr 4, poz. 133).

W stosunku do geodety Ł. W. zostało wszczęte postępowanie w związku z zarzutem popełnienia przestępstwa złożenia fałszywych zeznań (art. 233 k.k.) w przedmiotowej sprawie o rozgraniczenie. Postępowanie karne wobec w/w zostało umorzone z innych przyczyn niż brak dowodów, co zgodnie z art. 404 k.p.c. stanowi podstawę prawną do wznowienia postępowania. Stwierdzenie istnienia ustawowej podstawy wznowienia pozwala na ocenę, czy został zachowany wymagany przez art. 407 k.p.c. trzymiesięczny termin do wniesienia skargi. Termin ten liczy się od dnia, w którym strona dowiedziała się o podstawie wznowienia. W przypadku gdy podstawą wznowienia jest uzyskanie wyroku za pomocą przestępstwa, termin ten liczy się od dnia, w którym uprawniony dowiedział się o prawomocnym wyroku skazującym lub orzeczeniu umarzającym postępowanie karne (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 1975 r., I PO 23/73, OSNC 1975, nr 10 - 11, poz. 157). Prawomocne umorzenie postępowania w sprawie przeciwko Ł. W. nastąpiło z dniem 8.09.2005 r., o czym A.G. został poinformowany jako strona postępowania karnego. W konsekwencji skarga wniesiona po upływie ponad roku od zaistnienia podstawy wznowienia zasadnie została odrzucona przez Sąd Okręgowy.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. rozstrzygnął jak w sentencji.